

Słownika Polski Walczącej na Kresach Północno-Wschodnich II RP

1. OKULICZ-KOZARYN Marian ps. "Dryja" *stw.*
s. Ignacego i Marii z d. Zarako-Zarakowskiej
2. 11.VII.1897 w majątku Wymno k. Witeoska.
3. Zmarł 13.II.1955 w szpitalu Kliniki Hematologicznej w Warszawie, w następstwie powstającej w więzieniu Ziarnicy złośliwej.
Po ujawnieniu tej nieuleczalnej choroby w więzieniu we Wronkach, przewieziono go do szpitala w Poznaniu a następnie w Warszawie.
4. Pochodził ze szlachteny tatarsko(chnazarsko) - litewskiej, stąd też przyjął pseudonim, od nazwy herbu rodowego Okulicz-Kozarynów.
Uczył się w Piotrogradzie, gdzie w 1916 ukończył gimnazjum. Zamierzania studiów na politechnice zniweczyła wojna. Skierowano go do szkoły oficerskiej.
5.XI.1918 przyjechał wraz z rodziną do Polski. Wstąpił do Wojska Polskiego i brał udział w kampanii 1920. Następnie uczestniczył w wyzwolaniu Wileńszczyzny - gdzie został ranny w nogę. Poświęcił się zawodowej służbie wojskowej. Otrzymał przydział do korpusu oficerów kawalerii, m.in. w 10 p.uż, litewskich w Białymstoku i w 4 p.uż w Wilnie. Startował w zawodach nippicznych w narwach pułku.
Przeniesiony do służby w Korpusie Ochrony Pogranicza /KOP/ w Suwałkach. Po ukończeniu szkolenia na kursach kwalifikacyjnych został mianowany kierownikiem placówki kontrwywiadu przy 6 Brygadzie KOP w Wilnie.
Ożenił się w Warszawie 4.II.1939 z Bronisławą z d. Staszkievicz z tego związku urodzili się dwaj synowie; Józef-Andrzej i Tadeusz-Marian
5. wraz z wojskami garnizonu Dowar Wilno, opuścił w dniu 19.IX.1939 miasto, w momencie wkraczania doń czerwonej Armii. Internowany na Litwie do listopada 1939, kiedy to został zwolniony z obozu.
Po powrocie do domu w Wilnie, nawiązał kontakty konspiracyjne z kołem pułkowym KOP i "Komisariatem rządu" kierowanym przez kpt. dypl. Antoniego Olechnowicza ps. "Meteor"
22.XII.1939 został aresztowany na ulicy przez policję litewską, pod zarzutem nie dopełnienia obowiązku rejestracji, której podlegali - na zarządzenie władz litewskich, oficerowie polscy. Skazany przez sąd litewski na pół roku więzienia i pobyt w obozie pracy do końca wojny - po odbyciu kary więzienia, został zwolniony do domu, z zawieszeniem kary obozu pracy. Od czerwca 1940 pracował fizycznie przy wyrębie lasu oraz w charakterze stróża nocnego na budowach. W okresie okupacji niemieckiej był zatrudniona jako portier w hotelu niemieckim. 17.IX.1943 O-K został aresztowany przez Niemców i osadzony w obozie pracy w Prawianiskach k. Kowna. Dzięki staraniom żony i wykupieniu go został z obozu zwolniony w XI.1943
6. Nie są znane szczegóły współpracy w siatce wywiadowczej, zwłaszcza w okresie pracy O-K w charakterze portiera w hotelu - z rezydentem WD w Wilnie "Lębem" J. Zapolskim (nazwisko rodowe Koprowski Franciszek ps. "Konar").
1 kwietnia 1944 O-K zameldował się w 6 Dyspozycyjnej Brygadzie AI, dokąd został skierowany przez komendę okręgu "Wiano". Objął tam funkcję oficera informacyjnego a wkrótce szefa referatu informacyjnej brygady.
Od maja tegoż roku - był w grupie osób wyznaczonych przez dowódcę brygady, do bezpośrednich kontaktów z komendantem okręgu i podległymi mu komórkami. Miało to na celu zapobieżenie infiltracji.

I tak dwukrotnie przenosi z plut. "Benkiem" zdobyczną złotą piźnię do komendy okręgu a z powrotem reichs i rentenmarki, na potrzeby brygady Po 17.VII.1944 - ukrywa się do czasu wyjazdu w ~~xxx~~ lipcu 1945 do PRL

7. W miejscu zamieszkania O-K w Jeleniej Górze - zgłosił się w K. 1948 kpt. "Adam" vel "Tońko" Adam Boryczka, będący emisariuszem londyńskiego kierownictwa Włw. kontakty te były ponawiane. Jak dalece posunięta była współpraca obu oficerów 6 Dyspozycyjnej Brygady AK, gdzie "Tońko" był szefem sztabu brygady - nie jest dziś wiadomo, gdyż obaj zabrali tą tajemnicę do grobu.

8. 2.IV.1951r O-K został wydelegowany przez dyrekcję Jeleniogórskich Zakładów Ceramiki Czerwonej, do Warszawy na rzekomą konferencję. Na dworcu w stolicy, funkcjonariusze Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego aresztowali go i przewieźli do siedziby na ul. Koszykowej a następnie przy ul. Rakowieckiej. Po śledztwie i procesie kapturowym, w którym skazany został na 15 lat, za szpiegostwo na rzecz obcego państwa osadzono go w więzieniu w Warszawie a od 1953 w więzieniu we Wronkach.

~~W związku z ujawnieniem przez O-K choroby szpitalnym, przed swoją śmiercią żonie - szczegółów aresztowania i skazania, pani Okulicz-Rozarynowa zwróciła się listownie do "Tońki", po jego wyjściu z więzienia o rozmowę, jednak odpowiedzi nie otrzymała żadnej.)~~

Na początku 1955 - oficerowie t.zw. "Informacji" poddali ciężko chorego O-K kolejnym przesłuchaniom w szpitalu.

~~(Nie doli O-K nie pomógł jego brat cioteczny - słynny czerwony oprawca, generalny prokurator gen. Stanisław Zarako-Zarakowski)~~

9. Nie dotyczy.

10. Do aresztowania w 1951 pełnił funkcję kierownika Oddziału Realizacji Inwestycji w Jeleniogórskich Zakładach Ceramiki Czerwonej

11. Posiadał Srebrny Krzyż Orderu Virtuti Militari - za 1920r.

12. Nie dotyczy.

13. Uzyskać materiały o O-K - z
- "Rocznika Oficerskiego" z 1932r
- akt Archiwum WP w Rembertowie
- akt śledztwa i "rozprawy"

dla wyjaśnienia relacji zawartych w książce "Siedem rozmów z gen.dyw.Wład. Pożogą I z-cą ministra spraw wewnętrznych, szefem wywiadu i kontrwywiadu w szczególności str.166 - 216

14. Przedmiotowy biogram - na podstawie relacji żony O-K i Jego syna.

15. Brak

16. Kserofoto

sporządził - "Otto" Teodor Sawicki

Teodor Sawicki
w/92

